

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, HÉTFŐ, 1923 október 1.

267. szám

Hogyan jelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Megválasztották az új népszövetségi tanácsot Kina helyett Csehország került a tanácsba

Genfben jelentik: A népszövetség most ejtette meg a népszövetségi tanácsi választásokat, amelyeket heteken át tartó korteskedés előzött meg. A szavazásban negyvenhat állam vett részt és a legtöbb szavazatot egy kis délamerikai állam, *Uruguay* szerezte meg, a minnek oka, hogy a népszövetségben igen jelentékeny számban vannak képviselve a délamerikai államok, valamint az is, hogy a különböző érdekcsoportok ennek a kis államnak a népszövetségi tanácsi tagságában meg tudtak egyezni. Uruguayt negyven szavazattal választották a tanácsba. Utána a legtöbb szavazatot, harmincnégyet, ugyancsak egy délamerikai állam, *Brazília* kapta, majd Belgium következett harminckettől szavazattal és ugyanannyit kapott Svédország is, amelynek ellenséges indulatu propagandát kellett leküzdenie, hogy bekerülhessen a ta-

nácsba. Csehszlovákia harminc szavazatot kapott, de több szavazattal is bejutott volna a tanácsba, ha a lengyel propaganda nem dolgozott volna Csehország megválasztása ellen. Harminc szavazatot kapott Spanyolország is. A választás eredménye csak annyiban jelent változást a népszövetségi tanács eddigi összetételéhez képest, hogy Kina helyébe Csehszlovákia került.

A népszövetségi tanács 1924-ben ezek szerint a következő tagokból fog állani: *állandó tagok* Anglia (lord Robert Cecil képviseli), Franciaország (*Hanotaux*), Japán (*Ishi*) és Olaszország (*Salandra*); *nem állandó választott tagok* Urugway (*Ibanez*), Brazília (*Rio Branco*), Belgium (*Huysmans*), Svédország (*Branting*), Spanyolország (*Quinonez de Leon*) és Csehszlovákia (Eduard *Benes*).

latosan, amelyben tudvalevőleg a magyar kormányzó *tul harcias kijelentéseket* tett. Érdekes egyébként a dologban, hogy Bethlen miniszterelnök genfi tárgyalásain nem hoz-

ták föl a karcagi beszédet a kisántánt képviselői, akik ezt a kellemtelen diplomáciai meglepetést, úgy látszik, hazaérkezése napjára tartogatták.

Vuk vajda temetése

Beogradba szállították a Macsva hősnének holttestét

Beogradból jelentik: Vasárnap nagy ünnepélyességgel temették el *Vuk* vajda hamvait, aki 1916. november 16-ikán a bolgárokkal vívott harcokban esett el.

Vuk vajda — eredeti nevén *Povics Vojin* — hősiessége iránt nemcsak a szerb hadsereg, hanem valamennyi hadviselő fél a legnagyobb elismeréssel viseltette; az ő nevéhez fűződik a haboru első napjaiban az a haditett, amikor Macsvában ötszáz önkéntesével több mint egy napig feltartóztatta az egész nyolcadik osztrák-magyar hadtestet; erről a haditényről annak idején az osztrák-magyar hadsereg hivatalos jelentése is beszámolt.

A temetés fényes külsőségek mellett folyt le Beogradban. A Saborna Crkvában gyászistentiszteletet tartottak, amelyen jelen volt Sándor király, valamint a legmagasabb polgári és katonai

hatóságok képviselői, az ország nacionalista szervezetei, az Orjuna, Srnao, Szokol küldöttségei az ország minden részéből, az ország egész papsága, valamint nagyszámú közönség.

A gyászmenet Beograd város főbb utcáin vonult végig és ez alkalommal az egész város lakossága megjelent az utcákon, a felállított kordonok mögött. A menet élén egy szakasz katonaság haladt ünnepi díszben. A koporsó mellett vezették, gyászleppel leborítva, a nagy halott harci mént. A koporsót nagy számmal borították be a király, a kormány, a hadsereg, valamint az egyesületek és magánosok koszorúi. A sírnál több beszéd hangzott el, majd a holttestet a katonaság sortüze mellett a Beograd városa által a nagytemetőben adományozott diszsihelyen örök nyugalomra helyezték.

Fiume függetlenségének elismerését kéri a Népszövetségtől Zanella

Memorandumban tiltakozik az olasz elnyomás ellen

Beogradból jelentik: *Zanella* Richárd a fiumei alkotmányozó bizottság elnöke, aki tudvalevően a faszta terrorja miatt a *fiumei alkotmányozó gyűlés tagjainak többségével együtt* kénytelen volt Jugoszláviába menekülni, beadvánnyal fordult a népszövetséghez, amelyben azt kéri, hogy *Fiumét, mint független államot vegyék fel a népszövetségbe*. A kérvényt szombaton adták át Genfben a Népszövetség

főtitkárságának, amely a tanács elé fogja terjeszteni.

Zanella kormánya ezenkívül egy másik beadványában a *Népszövetség bírálata alá bocsátja az olaszok által Fiume állam önállósága és szuverénitása ellen elkövetett sérelmeket* és kéri, hogy a Népszövetség vegye védelmébe a rapallói szerződést és orvosolja a *Fiumében Olaszország részéről történt jogtalanságokat*.

Diplomáciai affér Horthy karcagi beszéde miatt

A kisántánt jegyzéket intézett a magyar kormányhoz

Budapestről jelentik: Az *Esti Kurir* bécsi jelentés alapján megírta, hogy a kisántánt a legközelebbi órákban kollektív jegyzéket fog intézni a magyar kormányhoz. Egy újabb bécsi jelentés szerint a kisántánt budapesti követi szombaton délután megjelentek a magyar külügyminisztériumban, ahol *Daruvary Géza* külügyminiszter távollétében *Kania Kálmán* meghatalmazott miniszter, a külügyminisztérium directeur generálja, fogadta őket. *Starcea* román követ meghatalmazott miniszter kijelentette, hogy a kisántánt közösen jegyzéket jöttek átnyújtani és nyomon követni és olvastatni a jegyzéket, amelyben *Miklós* kormányzó karcagi beszédéről kér felvilágosítást. *Starcea* román követ azt mondta, hogy ez a kisántánt a szomszéd államok budapesti követi. Állítólag nem volt szó rendes diplomáciai jegyzékről, a kisántánt-követek csupán szóbelileg kértek kielégítő nyilatkozatot a magyar kormánytól Horthy karcagi beszédével kapoco-

és veszélyeztetni a jó szomszédi viszonyt. A jegyzék ezután fölemlíti, hogy ezt a beszédet Friedrich István is szóba hozta a nemzetgyűlésen és felvilágosítást kér arról, hogy a tudomásukra jutott szöveg azonos-e azzal a beszéddel, melyet a kormányzó tényleg elmondott. Amennyiben ez a szöveg hamis, a kisántánt kormánya arra kéri a magyar kormányt, hogy a jó szomszédi viszony érdekében adjon erre vonatkozólag megnyugtató cáfolatot.

A magyar kormány a hirt eddig nem cáfolta meg, ami azt bizonyítja, hogy a szóbanforgó kisántántjegyzéket valóban átnyújtották a kisántánt államok budapesti követi. Állítólag nem volt szó rendes diplomáciai jegyzékről, a kisántánt-követek csupán szóbelileg kértek kielégítő nyilatkozatot a magyar kormánytól Horthy karcagi beszédével kapoco-

A kormány tovább tárgyal a klerikálisokkal

Koroseccel Beogradban folytatják a Suboticán megkezdett tanácskozásokat

Beogradból jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy *Korosec* Antun dr., a klerikálispárt vezetője, vasárnap ismét hosszabb tanácskozást folytatott *Pasics* miniszterelnökkel. A radikálispárt köréből eredő hírek szerint *Korosec* újból kísérletet tett a radikális és klerikális pártok közt megindított megegyezést tárgyalások felújítására. *Korosec*nek Suboticán *Janjics* Vojta dr. vallásügyi miniszterrel folytatott tárgyalásai tekintetében megerősítettnek látszik a *Bácsmegyei Napló* korábbi értesülése, hogy *Janjics* miniszter és *Korosec* Suboticán komoly politikai tárgyalásokat kezdték és az itteni felekezetek papjaival folytatott megbeszélések csak arra szolgáltak, hogy a politikai tanácskozásokról a figyelmet eltereljék.

A beogradi vasárnapi tárgyalásokon *Korosec* a suboticiai bunyevác-sokác párttal folytatott megbeszélések alapjára helyezkedett. Habár a Suboticán folytatott tárgyalások eredménye ismeretlen, a jelekből mégis arra lehet következtetni, hogy a bunyevác-sokác párt örömmel látta a megegyezést.

Vasárnap a kormány tagjainak egyrésze távol volt Beográdtól. Négy miniszter, *Dárdán* volt a Péter ki-

rály síremlék leleplezésén. *Pasics* miniszterelnök, *Sztojadinovic*, *Petric*, *Peles*, *Janjics* és *Trifunovic* miniszterek *Karlócára* utaztak, ahol *Dimitrije* pátriárkával tárgyaltak a püspöki zsinat munkájáról.

Felemelik a képviselők napidiját

A képviselők, akiknek napidija jelenleg 180 dinár, már régebben mozgalmat indítottak napidijaik felemelése érdekében. A mozgalom eredményeképp *Stojadinovic* pénzügyminiszter most javaslatot dolgozott ki, amely szerint a képviselők napidija 240 dinár lesz. A képviselők nagyrésze, mint hírlik, nincs megelégedve a pénzügyminiszter javaslatával és azt követeli, hogy a napidijukat legalább 300 dinárra emeljék fel. Valószínű, hogy a pénzügyminiszter helyt ad a képviselők újabb követelésének és a napidijukat a kért összegben fogja megállapítani.

Massaryk Beogradba jön

Párisi jelentés szerint *Massaryk* csehszlovák köztársasági elnök október 15-ikén érkezik Párisba, ahol tárgyalni fog *Millerand* elnökkel és *Poincare* miniszterelnökkel. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy *Massaryk* Párisból visszatérteben fölkeresi Beogradot.

Haduról a csecsemőig!

Botrány a budapesti egyetemen a pro-rektor antiszemita kirohanása miatt

Budapestről jelentik: A budapesti tudományegyetem megnyitó ünnepén **Bársányi János** lelépő rektor beszédet tartott, amelynek során kijelentette, hogy utódja épp oly fanatikus magyar és keresztény érzelmű mint ő. Felhívta az ifjúságot, hogy ne engedjenek fajiságukból és ne engedjenek a numerus klauzushoz nyulni.

— Aki a numerus klauzust nem támogatja, — mondotta a rektor — az a zsidóbérenc méit minden magyar ember haragjára a Haduról a csecsemőig.

A rektor beszéde nagy feltűnést keltett politikai körökben és még az egységespárti politikusok is egytől egyig élesen elítélték a rektor kijelentéseit.

— Minden ok nélkül beszélt a rektor ilyen provokáló módon, — jegyezte meg az egyik kvrmánypárti képviselő. — Semmi előzménye nem volt annak, hogy a rektor ur így nyilatkozzék és éppen a mostani politikai helyzetben elmaradhatott volna az ilyen nyilatkozat.

A solti rablógyilkosok amnesztiája

A Héjjas-különítmény nyolc tagja újból a bíróság elé kerül

Budapestről jelentik: A kalocsai törvényszék vádta néhány hónappal ezelőtt megszüntette az eljárást a kormányzó amnesztiarendeletere értelmében **Balogh Ferenc** és hét társa — a Héjjas-különítmény tagjai — ellen, akik 1920. nyarán Solton hét embert a legkegyetlenebb módon meggyilkoltak. Az ügyben lefolytatott nyomozás szerint 1920. június elsején **Balogh Ferenc** az izsáki ébredő magyarok egyesületének titkára, parancsot adott ki, hogy emberei jelenjenek meg az izsáki ébredők háza előtt. A parancsot a felszólítottak teljesítették is, kocsik álltak meg a kijelölt helyen, amelyen felfegyverzett polgári ruhás emberek ültek. Kecskemétről is érkeztek felfegyverzett katonaruhás egyének. Az expedíció **Mária-házának** vette útját. **Gettler Jakab** nagybérlő tanyájára mentek, ahol a 70 esztendőes öreg **Gettler** fogadta őket. **Gettler** és a fiát összekötözték, kocsira rakták, a dohányt, nagyértékű fehérneműket, ékszereket, arany pénzt az ébredők összeszedték és tovább állottak. A család nőtagjai megrémülve látták hozzátartozóik elhurcolását. A nőkre ráparancsoltak, hogy egyetlenegy se merjen közülök távozni, mert baj lesz. **Gettler** huszesztendőes leánya azonban nem tudott belenyugodni édesatyja elhurcolásába. Amikor a kocsik elmentek, kiszökött a tanyáról, a csendőrsre rohant és fellármázta a csendőrséget. A csendőrök kivonultak, az expedíció tagjai azonban tudomást szerezve a csendőrök kivonulásáról visszafordultak a **Gettler**-tanyára, ott elfogták az időközben visszatért leányt és őt is magukkal hurcolták.

A szőlőkben megkezdődött **Gettler** kihallgatása:

— Zsidó! Tudod-e miről van szó?

— Igen, — hangzott a jószágigazgató válasza — tudom, azért jöttetek, hogy legyilkoljátok.

— Ezt eltaláltad, — röhögött va-

lamelyik vissza.

— Hol hagyta az egyik szemedet? — kérdezték azután **Friedrich Andor** jószágigazgatótól, akit közben felvettek szintén a kocsira.

— A harctéren, — volt a jószágigazgató válasza.

— Miért nem hagyta ott a másikat is?

Ezután **Lefkovicz Mór**, **Engel Pál** és **Kertész Gábor** lakására mentek és őket is magukkal hurcolták. Ezután a **Gettler** leányt kötéllel fojtották meg, a többi pedig kardlappal vagdoszták halálra. A holttesteket a gróf **Nemes-féle** birtokon temették el. Amikor sor kerülhetett a holttestek exhumálására, az eljáró hatósági emberek borzalommal látták,

hogy a gyilkosok milyen rémes kegyetlenséggel bántak el áldozataikkal.

A kalocsai királyi ügyészségről az úgy a kalocsai királyi törvényszék vádta néhány hónappal ezelőtt megszüntette az eljárást a kormányzó amnesztiarendeletere értelmében **Balogh Ferenc** és hét társa ellen az eljárás megszüntette.

Most érdekes fordulat állott be ebben az ügyben. A **Gettler**-család megbízásából **Dombováry Géza** ügyvéd felfolyamodást jelentett be a budapesti királyi ítélőtáblához a kalocsai törvényszék vádta néhány hónappal ezelőtt megszüntette az eljárást a kormányzó amnesztiarendeletere értelmében **Balogh Ferenc** és hét társa ellen az eljárás megszüntette.

Kosztba adta az állam pénzét

Sikkasztás miatt letartóztatták a pancsevői adóhivatali pénztárost

A pancsevői törvényszéket érdekes és nem mindennapi sikkasztás foglalkoztatja: **Dragicsevics Lázár**, a pancsevői állami adóhivatal pénztárnoka a hozzá befolyt összegeket magas kamatra kölcsönadta pancsevői és környékbeli személyeknek és a kamatjövedelmet saját céljaira fordította. A sikkasztás részleteiről a következőket jelentik Pancsevőről:

Néhány nappal ezelőtt a pancsevői adóhivatalnál rovincsolást tartottak és ez alkalommal a pénztárban 750.000 dinár hiányt állapítottak meg. A sikkasztás felfedezése után **Dragicsevics Lázár** pénztáros azzal védekezett, hogy megvan a pénz és bevallotta, hogy a hiányzó nagy összeget harminc százalék kamatra kölcsönadta pancsevői és környékbeli kereskedőknek és földbir-

tosoknak. Ilyenformán állandóan tekintélyes jövedelemre tett szert. **Dragicsevics** azzal védekezett, hogy ezzel nem okozott kárt az államnak, mert a kölcsönvevők biztos fedezetet nyújtottak a hitelre és a pénzt bármikor vissza tudják fizetni.

Megállapították, hogy a legnagyobb kölcsönt **Zsan Száva** alibunári földbirtokos, dr. **Zsan Jócó**, románpárti képviselő fivére kapta. **Zsan Szávát** emiatt letartóztatták, azonban biztosíték ellenében újból szabadiábra helyezték. A letartóztatás után **Zsan** ellen csődöt kértek, mert passzívái meghaladják a tíz millió dinárt. Így kétséges, hogy az adóhivatalból kölcsönvett pénzt sikerül-e tőle visszaszerezni. **Dragicsevics Lázár** pénztárost a pancsevői ügyészség fogházába szállították.

Budapestben kézrekerült a párisi kloroformos rabló

Öt világváros rendőrsége köröztette Faragó Andrást

Budapestről jelentik: Három hónappal ezelőtt párisi jelentések alapján részletesen foglalkoztunk azzal a vakmerő kloroformos rablással, amely Páris egész társaságát hetekig izgalomban tartotta. Az amerikai származású **miss Doris de Arabo Kemp** táncosnő, a ki a párisi mulatóhelyeken szépségével és ékszerivel feltűnést keltett, egy dalszarnokban megismerkedett két elegáns külföldi férfival, a kik azután a lakásán kloroformmal elbódították és 200.000 frank értékű ékszerét elrabolták. A párisi rendőrség hosszas kutatás után rájött, hogy az ékszerablók magyar bandának a tagjai, akik az ékszerablás után az osztrák főváros felé vették útjukat. A párisi rendőrségen **Miss Doris de Arabo Kemp** elmondotta, hogy az egyik férfi **Ledeux báró** néven mutatkozott be és azt állította, hogy huszártiszt volt a régi osztrák hadseregben, a másik elegáns fiatal ember pedig titkárként szerepelt. A párisi detektívek az állítólagos **Ledeux báró**ban felismerni vélték azt a nemzetközi szélhámost, a ki több európai fővárosban a legkülönbözőbb arisztokrata árneveken szerepelt és legutoljára **Klaar gróf** néven osztrák származású grófnak adta ki magát. Ez a név nyomra vezette a bécsi rendőrséget, mert kiderítette, hogy **Ledeux báró** nem lehet más, mint **Faragó András**, magyar származású szélhámos, csekkhamisító és ékszerabló, a ki Bécsben egy **Klaar** nevű csehországi diáktól ellopta személyi okmányait.

A rablás azért keltett Párisban óriási izgalmat, mert **Faragó András**, akit **Ledeux báró** néven ismertek, bejáratos volt az uri társaságokba s csak a kloroformos rablás után derült ki, hogy milyen veszedelmes kalandor volt az uri társaság tagja. De leleplezte a pá-

risi rendőrség az álgróf tíz-tizenkét tagú társaságának öt tagját is, akik hasonlóképpen résztvettek az uri társaság minden estéjén s akik a rablás után szintén eltűntek. **Faragó** társai is szintén magyarok voltak és pedig a világszerte ismert **Horvát Menyhért**, **Zugán Vilmos**, **Tiglar Andor**, **Tolnai Turteltaub Szigfried** és **Wetz Vilmos Frigyes**. Ezeknek a társaknak a bűnlajstromát azonban hamarosan összeállították. Kiderült, hogy **Zugán Vilmos** csehszlovák is hamisított s el is fogták Pozsonyban **Figlar Andor**, a másik kloroformos rablót Nagyváradon fogták el, de megszökött, **Tolnai Szigfried** kivitelű engedélyeket hamisított Bécsben s ily módon milliókat szerzett, **Wetz Vilmos Frigyes** pedig közismert dollár-csekk csaló.

Európa valamennyi rendőrsége kereste a kloroformos rablóbanda tagjait s a minapi bécsi rendőrkongresszuson külön is felhívták a budapesti rendőrség figyelmét **Faragó András**. Szombaton délben egy óra tájban **Biró Zsigmond** detektív-felügyelő a London-szálló halljában felismerte **Faragó Andrást**, aki éppen akkor érkezett oda és éppen szobát akart bérelni. A detektív-felügyelő **Faragó** elé lépett és megkérdezte:

— Ismer ön engem?

— Igen, válaszolta **Faragó**, ön **Biró** ur.

— Kövessen engem, — szolt rá a detektív-felügyelő s azzal már meg is fogta a karját, bekísérte a portás felé, összekötözte és kocsin bevitte a főkapitányságra.

terve meghiusult. Majd **Wiesbaden**be ment, ahol a **Palace**-szállóban **Dreyfus Hedvig** amerikai hölgytől ellopta sok milliót érő ékszerét. **Wormsban** vakmerő kloroformos ékszerlopást követett el, majd **Berlinbe** ment s onnan **Párisba**. Amikor már egész Európa rendőrsége figyelte, kénytelen volt Magyarországon keresni buvóhelyet. Utlevél nélkül **Bécsbe** utazott, onnan átszökött **Hidasnémetinél** utlevél nélkül a magyar területre.

A főkapitányságon alighanem még napokig foglalkozni a veszedelmes emberrel, s azután majd dönteni fognak arról, hogy mit csináljanak vele, mert körözlevelet adott ki ellene a szombathelyi, a bécsi, a wormsi, a prágai, a berlini és a párisi rendőrség. — Tekintettel arra, hogy magyar emberről van szó, a kiadatás dolga nem lesz igen egyszerű, mert **Faragó** éppen **Budapest**en, ahol letartóztatták, nem követett el semmi büncselekményt. Letartóztatásáról a budapesti rendőrség értesítette az érdekelt külföldi rendőrhatalóságokat.

Merénylet

két testvér ellen szerelem-féltésből

Egyik meghalt, a másik haldoklik

Beckerekről jelentik: **Belacrka** mellett, **Jasenovo** községben **Tomasov Sándor**, a postamester huszonhárom éves fia szerelmes volt egy leányba, aki azonban szivesebben látta a két testvér, **Markovics Szvetozár** és **Steván** udvarlását. Emiatt **Tomasov** szombaton délelőtt az uccán megleste a két **Markovics** fivért és revolverrel merényletet követett el ellenük. **Markovics Szvetozár** az első lövés után holtan esett össze; **Markovics Steván** menekülni próbált, de **Tomasov** őt is súlyosan megsebesítette a mellén, azután elmenekült.

Tomasov, akit a pancsevői csendőrség letartóztatott, kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a **Markovics** testvérek késsel megtámadták és ő önvédelemből lötte le támadóit. A testén valóban késszúrásoktól eredő sebek látszanak, amelyek állítólag **Markovics Steván** és **Szvetozártól** erednek. A súlyosan sebesült **Markovics Steván** ezzel szemben azt állítja, hogy **Tomasov** minden előzmény nélkül lötte rá **Tomasov** maga szurkálta össze **Markovics** testvéreit, hogy így a gyilkosságot önvédelemnek tüntethesse fel.

A meggyilkolt **Markovics Szvetozár** holttestét vasárnap felboncolták s megállapították, hogy a golyó szívében ment keresztül és azonnali halált okozott. **Markovics Steván** életveszélyes sérülésével a **belacrkvai** kórházban ápolják. **Tomasov**ot beszállították a **belacrkvai** törvényszék fogházába.

Munkásszanatórium épül Kamaráserdőn

A suboticei betegségélyző pénztár megvásárolja Kamarást

A suboticei **Munkásbiztosító és Betegségélyző Pénztár** — mint már megirtuk — hosszabb idő óta azzal a tervvel foglalkozik, hogy munkásszanatórium létesítése céljából megvásárolja a szekveszter alatt levő **Kamaráserdőt**. A terv szerint az erdő megfelelő pontján nagyszabású szanatóriumot és üdülőtelepet létesítenek, ahol nemcsak a suboticei, hanem a többi vajdasági betegségélyző pénztárak kötelező tagjai is elhelyezkedhetnek. Az új intézmény létesítése esetén a betegségélyző pénztár szanatóriumát és üdülőtelepét a palicsi üdülőközpont, azaz a kamaráserdői szanatóriumhoz költöztetik. A tervet megvalósítására az állam is inkább

